

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

III. In ead. Dominica de 7. fragmentis Misericordiarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

¶ *Spes obtinendi.*

dulges: & spes obtinendi, qua donas homini indigno & peccatori de tuoties experta bonitate usque ad cœlestia speranda præsumere.

IN EADEM DOMINICA,
De Fragmentis septem Misericordiarum,
S E R M O III. †

† *Est profectio sermonis superioris.*

SCitis quid fecerim, septem vobis hodie misericordias proponendo: Septem utique panes distribui. Nam si factæ sunt mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, quanto magis divinæ miserationes? Multo enim dulcius istæ sapiunt, reficiunt multo melius, ampliùsque confirmant cor hominis. Verùm multa nobis, ni fallor, ex his panibus hodie cecidere fragmenta. Nam & ego ipse sentiebam inter frangendum multas è manibus evadere micæ, atque inter digitos properantis elabi. Utrùm ipsi collegeritis aliqua, vos videritis. Ego (si nondum fastiditis) nostra, quæ mihi collegeram, sine invidia communicabo, ne fortè incurram maledictionem abscondentis frumenta in populis^a. *Primus* itaque panis, si benè memini, *conservatio gratiæ* fuit, quæ me licet indignum, à multis peccatis adhuc in seculo positum custodivit. Huius ergo tria teneo fragmenta, habentia prorsus magnum delectamentum saporis, & alimoniam vitæ. Tribus siquidem modis à peccato me memini conservatum, occasionis subtractione; resistendi data virtute, affectionis sanitate. Multa enim in peccata facilè cecidisset, si data esset occasio, sed Dei miseratione non me talis opportunitas apprehendit. In multa quoque paulominus cecidisset graviter impulsus violentia tentationis, sed virtutem dedit Dominus rex virtutum, ut sub me esset appetitus meus, & ei quam sentiebam, concupiscentiæ minimè consentirem. Sed & à quibusdam tam longè me fecit miseratio tua Domine, ut penitus abominarer ea, & ne ulla quidem eorum me tentatio molestaret.

^a *Prov. II. d*
1. *Panis tria fragmenta.*

Tribus modis à peccatis conservamur.

2. *Panis tria fragmenta.*
Cur DEVS sardet ultionem.

3. *Panis tria frustra.*

Secundus quoque panis fuit *expectatio*, qua tardabat ultionem, indulgentiam cogitabat. Et huius ergo panis tria fragmenta accipite, cogitantes *longanimitatem* quam exhibuit, *electionem* prædestinationis suæ quam impleri voluit, & *charitatem* nimiam qua nos dilexit. Propter hoc enim expectans expectavit me Dominus, & non intendit mihi, sed oculos suos avertit à peccatis meis, quasi nolens advertere quantum delinquerem. Propter hoc, inquam, dissimulabat, ut commendaret patientiam suam, ut impleret electionem suam, ut confirmaret charitatem suam.

De *tertio* quoque pane, eius scilicet misericordiæ quæ convertit nos ad poenitentiam, tria non tam fragmenta quàm frustra vobis appono. Tunc enim, ut benè memini, *concussu* cor meum, excitans illud ut adverteret

teret

In Evangel. De Septem Panibus, Serm. III. 329

teret suorum vulnera peccatorum, & vulnerum sentiret dolorem. Etiam & terruit deducens ad portas inferi, & præparata iniquis supplicia monstrans. Et ut nihil jam noxiæ remaneret delectationis, meliorem mihi consolationem inspirans, spem indulgentiæ dedit. In his tribus conversus sum, credo quod & vos ipsi.

Jam verò quarti panis (ipsa est indulgentia) obsecro vos diligenter colligite fragmenta ne pereant. Sunt enim salubria valde, & dulciora super mel & favum. Sic enim ex toto indulget, & tam liberaliter omnem donavit injuriam, ut jam non damnet ulciscendo: nec confundat improperando: nec minus diligat imputando. Sunt enim aliqui sic donantes injuriam, ut non ulciscantur, sæpius tamen improperent. Sunt & alii qui fileant licet, manet tamen alta mente reposita, & rancorem tenent in animo: quarum utique neutra plena indulgentia est. Longe ab his omnibus benignissima est divinitatis natura, liberaliter agit, ignoscit plenariè, ita ut propter fiduciam peccatorum, sed poenitentium ubi abundavit delictum, soleat & gratia superabundare. Testis est Paulus gentium Doctor qui plus omnibus cum divina gratia laboravit. Testis est Matthæus de telonio electus in Apostolum, cui etiam Novi testamenti primum Scriptorem esse donatum est. Testis & Petrus, cui post trinam negationem, totius Ecclesiæ pastoralis cura commissa est. Testis denique etiam famolissima illa peccatrix, cui in ipso conversionis initio tanta multitudo dilectionis concessa est, tanta postmodum indulta gratia familiaritatis. Quis accusavit Mariam, & pro se eam oportuit respondere? Si Pharisæus murmurat, si Martha conqueritur, si scandalizantur Apostoli, Maria tacet: Christus excusat, etiam & laudat tacentem. Denique illud quantæ prærogativæ, quantæ excellentiæ fuit, quòd resurgentem à mortuis prima videre, tangere prima meruit?

Sed jam transeamus ad alia. Bonum est quidem nos hîc esse, ubi datur fiducia peccatoribus, sed oportet etiam cætera non tacere. Itaq; & in continenria ipsa, quæ est panis quintus, tria nihilominus invenio, unde meritò clamare possim: Quia fecit mihi magna qui potens est^b. Fortè parvum aliquid reputatis continentiam vestram, sed ego non ita. Scio enim quos habeat oppugnatores, & quantæ illam necesse sit esse virtutis, ut possit resistere talibus. Primus siquidem continentia nostræ hostis caro est, adversus spiritum concupiscens. Quàm domesticus hostis, quàm perniciofa lucta, quàm intestinum bellum? Hostem hunc crudelissimum ne fugere possumus (ô anima mea) ne fugare: circumferre illum necesse est, quoniam alligatus est nobis: nam quod periculosius est & miserabilius, hostem nostrum ipsi cogimur sustentare, perimere eum non licet.

Quomodo De us convertere soleat nos ad poenitentiam.

4. Panis tria fragmenta. Deus plenè indulget, at homines longe secum.

Exempla eorû qui plenam peccatorum veniam accepit maiorem Dei gratiam & amicitiam meruerunt.

5. Panis, Continentia tria fragmenta. b Luc. 1. c

Continentia hostibus prevalere quanta virtutis opus sit.

Primus continentia hostis Caro nostra.

Vide

Secundus hostis mundus.

Vide ergo quàm sollicitè te custodire necesse sit ab ea, quæ dormit in sinu tuo. Veruntamen non est hic solus adversarius mihi, alium adhuc habeo qui circumcinxit & obledit me undique: & si ignoratis, hostis ille est *præsens sæculum* nequam. Conclufit inimicus vias meas, & per quinque portas, quinque videlicet corporis sensus, jaculis suis vulnerat me, & mors intrat per fenestras meas.

Tertius hostis Diabolus.

Sufficere nimis poterant isti duo. Sed (heu me) ecce video ventum validum venientem ab aquilone, à quo panditur omne malum. Et nunc quid superest aliud? Domine salva nos: perimus. *Ecce enim* malus universæ terræ. *Ecce serpens callidior* cunctis animantibus. *Ecce inimicus ille* quem nec videre possum, quantò minus cavere? Neque enim est *colluctatio* fervare volentibus continentiam (continentiam autem dico non à sola luxuria, sed à cæteris quoque sicut necesse est vitiis & peccatis)

6. Ephes. 6. b

non *adversus carnem & sanguinem tantum*, sed *adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitia in cælestibus.* Et quis est qui jacula eorum ignea possit extinguere? *Paraverunt sagittas suas in pharetra, ut sagittent in obscuro rectos corde* ^d. Sed

d Psal. 10. a
Continentia servanda difficultas.

& *narraverunt ut absconderent laqueos, & dixerunt: Quis videbit nos?* Nunc quidem apertè & violenter, nunc occultè & fraudulentè, semper autem malitiosè & crudeliter impugnant & persequuntur nos. Et ad hæc toleranda ne dicam superanda quis idoneus? Credo jam vobis aliquatenus innotescit continentia difficultas, ut juxta Apostolum ^e sciatis quæ à Deo

e 1. Cor. 2. c
Dei virtute hostes nostros vincimus.

donata sunt vobis, Omnino enim in Domino faciamus hanc virtutem, & ipse ad nihilum deducit tribulantes nos. Ipse est qui non modò carnem nostram cum concupiscentiis suis, sed & præsens sæculum nequam cum tentationibus suis & vanitatibus, etiam & ipsum cum tentationibus suis conterit Satanam sub pedibus nostris. Nunquid non meritò dixeram inventendum in continentia, unde clamarem quia fecit mihi magna qui potens est?

Sexti Panis fragmenta.

Jam verò *sexti panis fragmenta* accipite. Est autem panis iste gratia promerendi, bona scilicet æternæ vitæ, quam gratiam in tribus maxime constare arbitror, in odio præteritorum malorum, & contemptu præsentium bonorum, & desiderio futurorum. *Septimus* quoque panis est spes obtinendi, cuius nihilominus teneo fragmenta tria, & eorum sapor dulcis admodum gutturi meo. Tria, inquam, sunt quæ sic roborant & confirmant cor meum, ut nulla me penuria meritorum, nulla consideratio propriae utilitatis, nulla æstimatio cælestis beatitudinis, ab altitudine spei dejicere possit in ea firmiter radicatum. Desideratis ea, an referenda sunt propter eum qui dixit ^f *Mel invenisti? comede quod sufficit tibi.*

f Prov. 25. 9

Sic

In Evangel. De Septem Panibus, Serm. III. 331

Sic completur hodie quod de seipsa sapientia prophetavit : & nunc idipsum video, quoniam *qui edunt me, adhuc esurient &* . Proinde non vos protraham ultra, sed nec vestram fraudabo esuriam, quoniam quidem sic paratos video, ac si necdum sumpleritis quicquam. Tria considero in quibus tota spes mea consistit, charitatem adoptionis, veritatem promissionis, potestatem redditionis. Murmuret jam quantum voluerit inficiens cogitatio mea dicens : Quis enim es tu, aut quanta est illa gloria, quibusve meritis hanc obtinere speras ? Et ego fiducialiter respondebo : Scio cui credidi, & certus sum, quia in charitate nimia adoptavit me, quia verax in promissione, quia potens in exhibitione : licet enim ei facere quod voluerit. Hic est funiculus triplex qui difficile rumpitur, quem nobis à patria nostra in hunc carcerem usque dimissum firmiter, obsecro, teneamus : ut ipse nos sublevet, ipse nos trahat & pertrahat usque ad conspectum gloriæ magni Dei : qui est benedictus in sæcula, AMEN.

g Eccli. 24. c

Tria spei ful-
cra fortissima.

Duos sequentes sermones, qui & totum Officium Liturgicum pro die festo S. VICTORIS, scripsit S. BERNARDUS, petente Guidone Abbate Arremarensi in Diœcesi Trecenti : in cuius Monasterio eiusdem Sancti corpus adservatur. Cetera ad dictum Officium Ecclesiasticum spectantia, in fine hic reperies. Neque enim hic sermonum seriem interrumpere visum est.

IN NATALI S. VICTORIS

CONFESS. *

SERMO I.

Victoris vita* & gloria spiritualis, non tam ad gloriam quam ad virtutem provocat omnes qui recto sunt corde. Non recti planè sed perverfi est animi antè quærere gloriam quàm exercere virtutem, & velle coronari qui legitime non certaverit. *Vanum est vobis, inquit, ante lucem surgere.* Ita est. Frustra ad celsitudinem nititur gloriæ, qui prius non claruit virtute. Frustra fatuæ virgines sponso obviam surgunt, quarum lampades extinguuntur : & ideo fatuæ quia vacuis gloriantur lampadibus, virtutis oleum non habentes. Absit mihi gloriari nisi in gloria illorum, quibus Propheta congratulans ait : *Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exaltabuntur.* Et infert : *Quoniam gloria virtutis eorum tu es.* Pulchrè non eorum, sed virtutis eorum gloria commendatur, Quæ enim sine virtute est gloria, profectò indebita venit, præproperè affectatur, periculosè captatur. Virtus, gradus ad gloriam : virtus mater gloriæ est. Fallax gloria & vana est pulchritudo, quam illa non parturivit, Sola est, cui gloria jure debetur, & securè impenditur.

* Martyrol.

Roman. refert

ad 26. Febr.

ubi Baron.

In notis horum

Bern. Sermo

nū meminit.

* at. virtus.

a Psal. 126. a

* b Ps. 88. c

Gloria sine

virtute inanis

& indebita.

Sola virtus

gradus ad

gloriam.

Sermones S. Bernardi.

Tt

Sancto